

A Pákai Helytörténeti Szakkör munkájáról

Göcsej néprajzi szempontból hazánk legérdekesebb vidékei közé tartozik, s az évtizedek óta folyó gyűjtőmunka ellenére még rengeteg felfedezni, gyűjteni valót rejteget. E vidéknek déli részén, a terület egyik legnagyobb, erőteljesen fejlődő községe *Páka*, ahol helytörténeti szakkörünk működik.

Községünk Zala megye lenti járásában található, a Válicka patak völgyében, a Cserta és a Válicka összefolyásánál. Három oldalról dombok ölelik körül, északi oldalán az említett patak mocsaras völgye húzódik. Területe 2883 kh., lakosainak száma 1187. Körzeti tanácsi, iskolai és könyvtári központ. Tanácsilag hozzá tartozik: Ortaháza, Dömefölde, Kányavár és Pördefölde. Ezeknek az apró falvacskáknak mindig is természetes központja volt Páka.

Szakkörünk 1972. augusztusában alakult. Tagjai főleg pákai KISZ-fiatalok voltak, de akadt köztük dömeföldi is. Meg kell említenem a legaktívabb tagok nevét, ugyanis ők teremtették meg az elinduláshoz szükséges feltételeket. Névszerint: *Császár Gyula*, *Kalamár Zoltán*, *Szekerés Géza*, *Bek Károly*, *Bóha László*, valamint e cikk szerzője, aki 1972 óta — rövid megszakítással — a szakkör munkáját irányítja.

Szakkör létrehozását azért tartottuk fontosnak, mert láttuk, hogyan pusztulnak az öreg épületek, hogy helyüket átadják modern, palatetős utódaiknak. Az épületekkel elpusztult berendezésük is. A népi emlékek megmentése látszott a legsürgősebb feladatnak. A falvakat járó „kereskedők” olcsó pénzen vásárolták össze a különböző használati tárgyakat, eszközöket, hogy aztán többszörös áron adják tovább. Hamarosan meg kellett szüntetnünk a nagyarányú gyűj-

tőmunkát, mivel raktározási gondjaink adódtak. Hogy a szakkör tagjainak továbbra is munkát tudjunk adni, előtérbe helyeztük a helytörténeti vonatkozású tárgyak, dokumentumok gyűjtését. A szakkör két tagjával elkezdtük községünk történetének rövid leírását, amely alapja lehet egy későbbi monográfiának.

1973-ban két régészeti munkában is részt vettek a szakkör tagjai. A tanácsilag Pákához tartozó Pördefölde határában *Vándor László* megyei régész vezetésével római halomsírokat tártunk fel. Még ez év nyarán ketten vettek részt régészeti építőtáborban, amelyet szintén *Vándor László* vezetett.

Közben megoldódtak helyiség gondjaink. Munkánkra felfigyelt a községi tanács és egyre hatékonyabb segítséget kaptunk a Göcseji Múzeumtól, valamint a Hazafias Népfronttól is. Ideiglenesen egy üresen álló tanácsi helyiséget kaptunk raktározás céljára. Ismét kezdetét vehette a néprajzi gyűjtőmunka. A gyűjtőtérület áttevődött a községekből a szőlőhegyekre, mivel a zsúpos pincék még sok értékes tárgyat rejtettek. Sajnos ezeket a pincéket egyik napról a másikra lebontották.

Az 1974-es esztendő szorgos gyűjtőmunkával telt. Megkezdtük az anyag szétválogatását, az állandó kiállítás céljára. A felszabaduló anyag egy részét a Lenti Járási Honismereti Körnek adományoztuk, amely 1973-ban alakult. Megyei támogatással a községi tanács egy zsúpfedeles boronaházat vásárolt Dömeföldén a szakkör anyagának bemutatására és raktározására.

A ház a XIX. század elején épült, eredetileg füstös-konyhas volt, amelyet e század harmincas éveiben átalakítottak. Szobájából eltávolították a mázas cse-

répkályhát és helyére öntöttvas hályha, a konyhában levő kemence helyére pedig csikótűzhely került.

Az épület kiürítése után azonnal munkához láttunk. A környezet rendezése után következett az épület berendezése. E munkát a mai napig sem tudtuk befejezni, mert a rendelkezésünkre álló anyagok száma napról-napra nő. Terveink szerint a ház 1976. tavaszán nyeri el végső formáját, ekkor tudjuk a nagyközönség rendelkezésére bocsátani. Az épület tájház jellege mellett otthont ad majd iskolai történelemóráknak, a

dörmeföldi menyecskekórusnak, ifjúsági összejöveteleknek és természetesen a szakkörnek, amely egyre bővülő programot tud nyújtani a munkája iránt érdeklődőknek és tagjainak. Községünk a színhelye — 1968 óta — minden év májusában a megyei rendezésű Zalai Foklór Fesztiválnak, amelynek résztvevői a megye, sőt az országhatáron túlról érkeznek. Tájházunkkal segítjük e rendezvények eredményesebb munkáját és egyben szeretnénk bemutatni a messziről érkezőknek elődeink életét, építő és díszítő művészetét.

Molnár László

Helytörténeti szakkör alakult Tökölön

A Múzeumi Hónap keretében, hosszú előkészítő munka után megtartotta alakuló ülését a tökölí helytörténeti szakkör. Tököl Pest megye egyik legnépesebb délszláv nemzetiségű községe. Egy évtizede a megyehatáron túl is ismert népművészeti együttese, amely a nemzetiségi kultúra ápolását tűzte ki célul. A gazdag délszláv kultúrkincs megmentésére vált szükségessé a szakkör megteremtése.

A szakkör feladatának tekinti a helyi délszláv nemzetiség több évszázados, gazdag kultúrkincsének felkutatását, megmentését. Helytörténeti, krónikáiról munkájukkal kívánják hozzájárulni Tököl közművelődési céljainak eredményes megvalósításához, szem előtt tartva az országos honismereti mozgalom alapvető feladatát: a szülőföld megismerésére, szeretetére, tettekben megnyilvánuló szocialista hazafiságra, a proletár nemzetköziségre nevelést.

Tököl a Csepel-sziget egyik régészeti kincsesbányája. A föld mélye mindenütt gazdag leleteket rejtget, főleg a Duna melletti dombhátak, az utóbbi száz év alatt már több ásást is végzett határában a Nemzeti Múzeum. A legnépesebb leletek a kőkorszakból valók, kb. 6 ezer évesek. Az elmúlt évben is ilyen kőkori cserepeket forgatott ki a traktor ekéje: kottafejes, halszállkás díszítésű cserepek mellett kőpengék, csontszerszámok kerültek elő. Közismert az is, hogy száz évvel ezelőtt, a védgát építéskor rézkori népek kultúrájának

edényei kerültek elő 85 sírból. Ezek a leletek Európa-szerte ismertek. Nagy kiterjedésű vaskori temetőt tártak fel 1912-ben, a 150 sír edényeit a Nemzeti Múzeum őrzi.

Sorolni is sok lenne mennyi történelmi, régészeti, néprajzi emlék található még a középkori mezővároska, a mai Tököl területén. Elég csak a tökölí miseruhára utalni, amely 1444-ben készült és múzeumba került.

A most megalakult helytörténeti szakkör feladata lesz a sok kallódó anyag összegyűjtése, rendszerezése, feldolgozása, megőrzése és a leletekről a közgyűjtemények tájékoztatása. Tököl lakossága érdeklődéssel figyeli a kibontakozást és máris több adományt ajánlódokoztak a leendő gyűjtemény számára. Mészáros László szakkörvezető tanár tanítványait is bevonta a gyűjtőmunkába, melynek eredménye már látható. Különböző felhívások készültek és több száz példányban küldtük szét, hogy a lakosságot megismertessük a szakkör céljaival. A sikeres kezdés Szusics Péter tanácselnöknek is köszönhető, aki mindjárt a nemes ügy mellé állt. A tanács vállalta a nyomdai költségeket és a kezdeti kiadásokat. Így kapott rövid két hónap alatt a szakkör fényképezőgépet vakuum, magnetofont, diaskópot, 2 db üveges szekrényt. Hát igen, így is lehet kezdeni! Reméljük, a támogatás folyamatos, a gyűjtő, feldolgozó honismereti munka pedig eredményes és virágzó lesz a Csepel-szigeti nagyközönségben.

Vöő Imre